

Даниял кітабы — Қырық бесінші бөлім

Рәміздік Өзгеріс: Даниял кітабындағы «күнделіктінің» құпиясын ашу

Jeff Pippenger

2024-01-09

Даниял кітабындағы «күнделікті» ұғымын Уильям Миллер пұтқа табынушы Римнің немесе пұтқа табынушылықтың нышаны ретінде таныды, бірақ соңғы күндері ол Уильям Миллердің іргелі шындықтарын теріске шығарудың нышаны болып табылады. Ол 1863 жылы, Мұсаның Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақытты» Миллердің қалай түсінгенін теріске шығарудан басталған бүліктің аяқталуын бейнелейді. Адвентизм «күнделіктінің» пұтқа табынушылық екенін дұрыс айқындауды теріске шығарғанда, олар Шайтанның нышанын Мәсіхтің нышанына айналдырды. Ишая бұл істің бәрін төңкеріп тастау болғанын көрсетеді. «Күнделіктіні» теріске шығару 1930-жылдары (Адвентизмнің үшінші ұрпағында) орнықтырылды, бірақ бұл мәселе 1901 жылдан бері (Адвентизмнің екінші ұрпағында) дау-дамай тудырып келген еді. Ежелгі Израилде болғандай, шындықты біртіндеп теріске шығару кешірілмес күнәнің элементтерін қамтыған адасушылықты қабылдауға алып келді.

Ұсақ-түйекке шүйлігетін яһудилер үшін кешірілмейтін күнә Мәсіхтің істеген істерін шайтанның істері деп таныған кезде бейнеленді. Ежелгі Израил — қазіргі Израилдің басты нышаны, ал қазіргі Израил дәл сол нәрсені, тек керісінше, істеді. Олар шайтанның істерін (пұтқа табынушылықты) алып, сол істерді Мәсіхке теліді. Ежелгі Израилдің бүлігіне шайтанды өз патшасы етіп таңдауы да кіреді.

Сонда Пилат бұл сөзді естігенде, Исаны сыртқа алып шықты да, Төселген Тас деп аталатын, ал еврейше Ғаббата деген жерде сот тағына отырды. Бұл Құтқарылу мейрамына әзірлік күні еді, шамамен алтыншы сағат болатын. Сонда ол яһудилерге: «Міне, Патшаларың!» — деді. Ал олар: «Жой оны, жой оны, айқышқа шегеле!» — деп айқайлады. Пилат оларға: «Патшаларыңды айқышқа шегелейін бе?» — деді. Бас діни қызметкерлер: «Бізде Қайсардан басқа патша жоқ», — деп жауап берді. Сонда Пилат Оны айқышқа шегелеу үшін оларға тапсырды. Олар Исаны алып, алып кетті. Жохан 19:13–16.

Пилат пұтқа табынушы Римнің өкілі болды, әрі Уайт ханым Аян кітабының он екінші тарауында көктен қуылып тасталған айдаһардың Шайтан екенін, ал екінші бір мағынада айдаһардың сондай-ақ пұтқа табынушы Рим екенін анық көрсетеді. Сондықтан айдаһар «күнделікті» арқылы бейнеленген. Ежелгі Израилдің бүлігінің соңы, олар көпшілік алдында: «Бізде Қайсардан басқа патша жоқ», — деп жариялаған кезде, өздерінің патшасының қоластындағы адамдар екендерін ашық жариялағанын білдірді, ал олардың патшасы Шайтан еді. Патша ретіндегі Құдайға қарсы сол бүлік Самуил пайғамбардың күндерінде, олар Құдайды өздеріне патша ретінде қабылдамай, өзге халықтар сияқты болу үшін өздеріне адам патша берілуін талап еткен кезде басталды.

Сонда Израилдің барлық ақсақалдары жиналып, Рамаға, Самуилге келіп, оған былай деді: «Міне, сен қартайдың, ал ұлдарың сенің жолдарыңмен жүрмейді; енді бізге барлық халықтардікіндей бізді билейтін патша қойып бер». Бірақ «Бізге бізді билейтін патша бер» деген сөз Самуилге ұнамады. Сонда Самуил Жаратқан Иеге сиынды. Жаратқан Ие Самуилге былай деді: «Халықтың саған айтқандарының бәрінде олардың даусына құлақ ас; өйткені олар сенен бас тартқан жоқ, бірақ Менің олардың үстінен патшалық етуімнен бас тартып отыр. Мен оларды Мысырдан алып шыққан күннен бастап осы күнге дейін істеп келген істерінің бәріне сай, олар Мені тастап, өзге тәңірлерге қызмет еткендей, саған да солай істеп отыр». 1 Патшалықтар 8:4–8.

Ежелгі Израил Құдайды қабылдамай тастағандарын, сондай-ақ олардың жердегі патшаға деген қалауының ақырында Мәсіхті айқышқа шегелеп, Шайтанды өздеріне патша етіп таңдауға дейін жететінін ешқашан ұғынған жоқ. Құдайды теріске шығарғандарына қарамастан, өздерінің әлі де таңдалған халық екендігі жөніндегі өз-өздерін ақтайтын түсініктері олардың бүлігін өз көздерінен жасырып тұрды; өйткені, өз пайымдауларына, Самуилден кейін де Құдай киелі пайғамбарлық қызметті әлі де сақтап тұрған еді.

Олар пайғамбарлардың пайғамбарлық қызметін қате түсінді: Құдайдың пайғамбарларының өз араларында болуы олардың Құдайдың таңдаулы халқы екендігінің дәлелі деп сенді. Олар өздерінің Құдайдан алыс кеткенін көрмеді, ал пайғамбарлар оларды Құдайға қайта алып келуге ұмтылып жүрген еді; өйткені олар пайғамбарлардың қызметін Құдайдың басшылығының айғағы деп түсінді. Бұл өздеріне жіберілген пайғамбарлардың барлық хабарларын үздіксіз теріске шығарып отырғандарына қарамастан болды. Дәл осы алдану 1863 жылы Адвентизмнің басына да келді.

Адвентизм Уильям Миллердің қызметі арқылы біріктірілген қозғалысты қабылдамай тастап, Илияс (Уильям Миллер) жеткізген Мұсаның «жеті уақыт» туралы хабарын теріске шығарған сол жылдың өзінде заңды түрде тіркелген шіркеу болуды таңдады. Сол жылы олар енді оқуға келмейтін әрі оны түсіндіру үшін қосымша парақша қажет болғандықтан, Хабаккук 2-тарау, 3-аятқа сәйкес енді «сөйлей» алмайтын жалған пайғамбарлық кесте жасады. Хабаккуктың кестелері қандай күйде болса, сол күйінде оқыла алатын, сондықтан олар «сөйлей» алатын.

Адвентизм 1863 жылы жасаған таңдауы жөнінде қандай да бір өзін-өзі тексеруді жүзеге асырудан бас тартты, өйткені, түптеп келгенде, олардың арасында пайғамбар әйел болды; бұл олардың Аян кітабында Пайғамбарлық Рухына ие болған қалдық халық ретінде айқындалғанын дәлелдейді. Олар ежелгі Израилдің дәл сол рухы мен көзқарасын көрсетті, ал Миллер ашқан алғашқы асылды қабылдамай тастаудан басталған бүлік, ақырында, Миллердің «күнделікті» асылын айқындауын да қабылдамай тастауына алып келді.

Қазіргі Израил Миллердің «күнделікті» туралы түсінігін, яғни пұтқа табынушы Римнің нышанын, ал оның өз кезегінде Шайтанның нышаны екенін, қабылдамай, «күнделікті» Мәсіхтің нышаны деп мәлімдеді. Басқаша айтқанда, қазіргі Израил шайтандық нышанды Мәсіхтің нышаны ретінде қабылдауды таңдады. Ежелгі Израилдің Шайтанның нышаны болып табылатын пұтқа табынушы Римнің өкілі — Қайсардан басқа патшамыз жоқ деп

жариялағаны сияқты.

Пайғамбарлық қолданылу тұрғысынан алғанда, бұл таңдау қазіргі Израилден Даниял кітабының дәл Ұлай өзенімен бейнеленген және Миллершілер тарихындағы білімнің артуын құраған жетінші, сегізінші және тоғызыншы тарауларын қайта айқындауды талап етті. Олар сол тарауларды өзгертуге мәжбүр болар еді, өйткені сегізінші тарауда «күнделікті» туралы тікелей үш рет айтылған.

Ұлай өзеніне қатысты аянның ашылған тарихының ықпалымен, миллериттер Мәсіх қайта оралып, Даниял кітабының екінші тарауында бейнеленгендей Өзінің мәңгілік Патшалығын орнатқанға дейін жер бетінде бұдан өзге ешбір патшалықты көре алмады. Сондықтан олар Римнің төртінші патшалығын екі қыры бар бір патшалық ретінде қарастырды. Сол екі қыр Даниялдың жетінші және сегізінші тарауларында тікелей бейнеленген. Даниял сегізінші тарауда алған аяны жетінші тараудағы аянмен байланыста түсіну керек екенін анық көрсетеді.

Белшазар патшаның билігінің үшінші жылында маған, яғни маған — Даниялға, әуелгіде маған көрінгеннен кейін, бір аян көрінді. Даниял 8:1.

Даниялға «әуелде көрінген» аян — жетінші тараудағы аян еді.

Бабыл патшасы Белшазардың патшалығының бірінші жылында Даниял өз төсегінде жатқанда түс көріп, басындағы аяндарды көрді; содан кейін ол сол түсті жазып, істің мән-жайын баяндады. Даниял 7:1.

Екі аян Даниял кітабының екінші тарауында алғаш рет бейнеленген Киелі кітаптағы пайғамбарлық патшалықтардың екі қырын көрсетеді. Бабыл, Мидия-Парсы, Грекия және Рим деген төрт патшалық жетінші тарауда қайталанып, содан кейін сегізінші тарауда тағы да берілді, бірақ бұл жолы төрт патшалықтың саяси қырлары мен діни қырларының арасындағы айырмашылық көрсетілді. Даниялдың жетінші тарауында бұл патшалықтар жыртқыш аңдар арқылы бейнеленген, ал сегізінші тарауда сол патшалықтар киелі орынның аңдары арқылы көрсетілген. Даниял жетінші тараудағы аянды түсінуді қалады, сонда Жәбірейіл оған түсіндіріп беру үшін келді.

Мен, Даниял, тәнімнің ішінде рухыммен қайғырдым, ал басымдағы аяндар мені мазалады. Сонда мен сол жерде тұрғандардың біріне жақындап, осының бәрінің ақиқатын сұрадым. Ол маған айтып беріп, бұл нәрселердің жорамалын білдірді. Бұл ұлы аңдар — төртеу — жерден шығатын төрт патша. Бірақ Ең Жоғарғының қасиеттілері патшалықты қабылдап, патшалықты мәңгі иеленеді, иә, мәңгілік мәңгі иеленеді. Даниял 7:15–18.

Даниялға бұл төрт аңның Даниял кітабының екінші тарауымен үйлесімді түрде Құдайдың мәңгілік Патшалығы орнатылғанға дейін өмір сүретін төрт жердегі патшалық екені мәлім етілді. Екінші тарауда таудан ойылып алынған және бүкіл жерді толтырған таспен бейнеленген Құдайдың мәңгілік Патшалығының келуінің алдында төрт жердегі патшалық болуы тиіс еді.

Уайт әпке Аян кітабының он үшінші тарауындағы жерден шыққан аңды қарастырғанда, сол төрт патшалық жөніндегі миллершіл түсінікті Миллершілердің өз түсінігінен әлдеқайда әрі дамытты.

«Осы тұста тағы бір рәміз енгізіледі. Пайғамбар былай дейді: “Мен жерден шығып келе жатқан басқа бір хайуанды көрдім; оның қозыныкіндей екі мүйізі бар еді”. 11-аят. Бұл хайуанның сыртқы сипаты да, оның пайда болу жолы да оның бейнелейтін халқының алдыңғы рәміздер арқылы көрсетілгендерге ұқсамайтынын аңғартады. Дүниеге үстемдік жүргізген ұлы патшалықтар Даниял пайғамбарға жыртқыш аңдар түрінде көрсетілді; олар “аспандағы төрт жел ұлы теңізге соққанда” көтерілді. Даниял 7:2. Аяның он жетінші тарауында бір періште сулардың “халықтар мен топтарды, ұлттар мен тілдерді” білдіретінін түсіндірді. Аян 17:15. Желдер — қақтығыстың рәмізі. Ұлы теңізге соққан көктегі төрт жел патшалықтардың билікке жетуіне себеп болған жаулап алу мен төңкерістің сұмдық көріністерін бейнелейді». Ұлы күрес, 439.

Аңдар — патшалықтар билікке келген кезде жүзеге асқан жаулап алулардың рәміздері. Жыртқыш аң пайғамбарлық тұрғыдан патшалықтың саяси, экономикалық және әскери күшін бейнелейді. Даниел кітабының екінші және жетінші тарауларында бейнеленген сол патшалықтар сегізінші тарауда да бейнеленеді, бірақ онда олардың барлығы Құдайдың киелі орнына тән элементтермен байланыстырылған, әрі осылайша олар патшалықтардың діни қырын білдіреді, өйткені олардың бәрі де шіркеу мен мемлекеттің одағы болған.

Белшазар патшаның патшалығының үшінші жылында маған, Даниялға, әуелде көрінгеннен кейін тағы бір аян көрінді. Мен аянда көрдім; және көргенімде, міне, мен Елам аймағындағы Шушан сарайында екенмін; әрі аянда көрдім, және мен Ұлай өзенінің бойында екенмін. Сонда мен көзімді көтеріп қарадым, міне, өзеннің алдында екі мүйізі бар бір қошқар тұр екен; оның екі мүйізі де биік еді, бірақ біреуі екіншісінен биігірек болды, және биігірегі кейінірек шықты. Мен қошқардың батысқа, солтүстікке және оңтүстікке қарай сүзгенін көрдім; сондықтан ешбір аң оның алдында төтеп бере алмады, әрі оның қолынан құтқаратын ешкім болмады; ол өз еркі бойынша әрекет етіп, ұлғайды. Мен осыны ойлап тұрғанымда, міне, бүкіл жердің үстімен батыстан бір теке келді, әрі жерге тимеді; және текенің екі көзінің арасында көзге түсерлік бір мүйізі болды. Ол мен өзеннің алдында тұрғанын көрген екі мүйізді қошқарға келіп, өз күшінің қаһарымен оған қарай жүгірді. Мен оның қошқарға жақындағанын көрдім, және ол оған қарсы ызаға булығып, қошқарды соғып, оның екі мүйізін сындырды; қошқарда оның алдында тұрарлық күш болмады, ал ол оны жерге құлатып, таптап өтті; әрі қошқарды оның қолынан құтқаратын ешкім болмады. Сондықтан теке өте зор болып кетті; ал ол күшейген кезде, үлкен мүйізі сынды; және оның орнына аспанның төрт желіне қарай төрт көзге түсерлік мүйіз шықты. Даниял 8:1–8.

Сегізінші тарау Даниялдың Киелі кітап пайғамбарлығының бірінші патшалығының (Бабылдың) тарихында өмір сүріп жатқанын растауынан басталады, бірақ оның көрінісінде Бабылды бейнелеуге тиіс болған ешбір нышан көрсетілмейді, өйткені ол жердегі екінші патшалық — Мидия-Парсыны бейнелеген қошқардан басталады. Бабылды білдіретін нышанның болмауы әдейі жасалған, өйткені Бабылдың басты сипаттарының бірі — оның

аластатылып, содан кейін қайта қалпына келтірілетін патшалықты білдіруі; бұл Набуходоносордың аң сияқты өмір сүрген «жеті уақыты» арқылы бейнеленген. Сол «жеті уақыт» ішінде рухани Бабылдың бір бөлігі (папалық) бейнеленеді, өйткені папалық — жетпіс рәміздік жыл бойы ұмыт қалдырылатын патшалық; сол уақыт аралығында ол өлімші жарақат алған еді. Даниялдың бұл көріністі «Белшацар патшаның билігінің үшінші жылында» алғанын көрсетуі Бабылдың Мидия-Парсының екінші патшалығынан бұрын тұрған патшалық екенін айқындайды, бірақ сонымен бірге Бабылды бір патшаның күндерінде ұмыт қалдырылатын жасырын, немесе естен шығарылған патшалық ретінде ерекше атап көрсетеді.

Сегізінші тараудағы аңдар — жыртқыш аңдар емес; олар киелі орында атқарылатын құрбандық қызметінде қолданылған құрбандықтық жануарлар. Төртінші патшалық аң ретінде емес, «кішкене мүйіз» ретінде бейнеленген; ал мүйіздер Құдайдың киелі орнының бір бөлігі болған, өйткені Құдайдың киелі орнындағы құрбандық үстелдерінің құрылымында мүйіздер қарастырылған еді.

Пайғамбарлықтағы төрт патшалық Даниял тарапынан киелі орынға қатысты ұғымдармен ғана бейнеленіп қойған жоқ, тараудың баяндауында Құдайдың киелі орын қызметінен тікелей туындаған бірнеше сөз де бар. Тараудағы баяндау киелі орын қызметінен алынған еврей сөздерімен берілген, әрі киелі орын қызметінде құрбандық ұсыну әрекеті де тараудың құрылымының ішіне енгізілген. Даниялдың жетінші және сегізінші тарауларды әдейі өзара байланыстырып қойғаны, көргісі келетіндерге, жетінші тараудың Киелі жазба пайғамбарлығындағы патшалықтардың мемлекеттік-саяси қызметін айқындайтынын, ал сегізінші тараудың Киелі жазба пайғамбарлығындағы патшалықтардың шіркеулік қызметін айқындайтынын көруге мүмкіндік береді.

Адвентизм бұл шындықты шайтандық аңыздармен бүркемелеуге мәжбүр болды, өйткені осыны мойындау Миллердің асыл тастарының дәл Құдай белгілегеніндей болғанын айқындайды. Олардың Миллердің “the daily” туралы түсінігін теріске шығаруы “Құдайдың ешқандай түсінігі болмаған” деген тұжырым ретінде бейнеленеді, өйткені олардың айтуынша, Құдай Миллерге негіздемені (қасиетті періштелердің қызметі арқылы) берген кезде, ол дәл болмаған.

Сендердің бәрін төңкеріп тастауларын, расында, құмырашының балшығындай бағаланбақ; өйткені жаратылған нәрсе өзін жаратқан туралы: «Ол мені жаратқан жоқ»,— дей ме? Немесе жасалып қалыпталған нәрсе өзін қалыптастырған туралы: «Оның түсінігі жоқ еді»,— дей ме? Ишая 29:16.

Миллердің шеңбері — ол танып-білген әрі қолданған пайғамбарлық құрылым еді, бірақ 1863 жылдан бастап Адвентизм Миллердің түсіндегі асыл тастарды бүркемелеу үшін, жолдан тайған протестантизм мен католицизмнің теологиялық қолданымдарына қайта оралды. Адвентизм жалған бір шеңберді (яғни шеңберленген нәрсені) қабылдап, сол арқылы істі де, сондай-ақ сол істің Жасаушысын да теріске шығарды. Осылай ету арқылы олар істің Жасаушысында түсінік жоқ деп мәлімдейді. Сол шеңберді теріске шығару — 1798 жылы

мөрі ашылған білімнің артуын теріске шығару болды және әлі де солай болып отыр. Білімнің артуын теріске шығаратындар істі де, сол істің Жасаушысын да теріске шығарады, ал Даниял тұрғысынан алғанда, олар “зұлымдар” еді.

Көптеген адамдар тазартылып, ағартылып, сыналмақ; бірақ зұлымдар зұлымдық істей бермек; әрі зұлымдардың ешқайсысы түсінбек емес; ал даналар түсінеді. Даниял 12:10.

«Зұлымдар зұлымдық жасай береді», осылайша ақиқатты біртіндеп күшейе түсетін түрде теріске шығаруды айқындайды. Зұлымдардың осы құрылымды теріске шығаруы — Құдайды теріске шығару, ал өз кезегінде Құдай да жалған құрылым арқылы іске асыруға ұмтылған сол теріске шығарулары үшін зұлымдарды теріске шығарады.

Білімнің жоқтығынан халқым құрып барады; сен білімді кері қаққандықтан, Мен де сені кері қағамын, енді сен Маған діни қызметкер болмайсың; өз Құдайыңның заңын ұмытқандықтан, Мен де сенің балаларыңды ұмытамын. Ошия 4:6.

1844 жылдан 1863 жылға дейін Құдайдың «діни қызметкерлері» болған Құдай халқы Уильям Миллердің қызметі арқылы арттырылған «білімнің» жоқтығы үшін кері қайтарылды. Ошиядағы алтыншы аяттың мәнмәтінін қарастыру маңызды, өйткені сол мәнмәтін «білім» ретінде бейнеленген ақиқатқа қарсы күшейе түскен бүлікті айқындайды.

Уа, Израил ұлдары, Жаратқан Иенің сөзін тыңдаңдар: өйткені Жаратқан Иенің осы жердің тұрғындарымен дауы бар, себебі бұл жерде ақиқат та жоқ, мейірім де жоқ, Құдайды тану да жоқ. Олар ант ішіп, өтірік айтып, кісі өлтіріп, ұрлық жасап, неке адалдығын бұзып, шектен шықты; сөйтіп, қанға қан тиіп жатыр. Сондықтан бұл жер күңіренеді, онда тұратындардың бәрі әлсірейді; олармен бірге дала аңдары да, аспан құстары да; тіпті теңіз балықтары да құрып кетеді. Алайда ешкім дауласпасын, ешкім өзгені әшкерелемесін; өйткені сенің халқың діни қызметкермен дауласып жүргендерге ұқсайды. Сондықтан сен күндіз құлайсың, пайғамбар да түнде сенімен бірге құлайды, ал Мен сенің анаңды жоямын. Менің халқым білімсіздіктен құрып жатыр; сен білімді теріске шығарғандықтан, Мен де сені теріске шығарамын, енді сен Маған діни қызметкер болмайсың; өз Құдайыңның заңын ұмытқаның үшін, Мен де сенің балаларыңды ұмытамын. Олар көбейген сайын, Маған қарсы соншалық күнә жасады; сондықтан Мен олардың даңқын масқараға айналдырамын. Олар Менің халқымның күнәсін жеп, жүректерін олардың заңсыздығына қояды. Сонда халық қандай болса, діни қызметкер де сондай болады; Мен оларды өз жолдары үшін жазалаймын, істеген істеріне қарай қайтарамын. Өйткені олар жейді, бірақ тоймайды; азғындық жасайды, бірақ көбеймейді; өйткені олар Жаратқан Иеге құлақ асуды қойды.

Жезөкшелік, шарап және жас шарап жүректі тартып әкетеді. Менің халқым өз ағаш мүсіндерінен кеңес сұрайды, ал олардың таяғы оларға хабар береді; өйткені жезөкшелік рухы оларды адастырды, және олар өз Құдайынан безіп, жезөкшелікке салынды. Олар таулардың шыңдарында құрбандық шалады, төбелерде, емендер мен теректердің және қарағаштардың астында хош иісті түтін түтетеді, өйткені олардың көлеңкесі жақсы; сондықтан қыздарың жезөкшелік етеді, ал келіндерің неке адалдығын бұзады. Қыздарың жезөкшелік еткенде де, келіндерің неке адалдығын бұзғанда да, Мен оларды

жазаламаймын; өйткені өздері жезөкшелермен оңашаланады және сайқал әйелдермен бірге құрбандық шалады; сондықтан түсінігі жоқ халық құлайды. Сен, Израил, жезөкшелікке салынсаң да, Яһуда күнә жасамасын; Гилгалға бармаңдар, Бет-Авентге де шықпаңдар, әрі: «Тірі Жаратқан Ие», — деп ант етпеңдер. Өйткені Израил қырсыққан қашардай шегінеді; енді Жаратқан Ие оларды кең жерде қозыдай бағады. Ефрем пұттарға жабысты: оны жайына қалдыр. Олардың сусыны ашыған; олар үздіксіз жезөкшелік жасап келеді; оның басшылары масқаралықпен: «Беріңдер!» — деуді сүйеді. Жел оны өз қанаттарына орап алды, және олар өз құрбандықтары үшін масқара болады. Ошия 4:1–19.

Ношеяның ескертуі мынау: «Жаратқан Иенің осы жердің тұрғындарымен дауы бар, өйткені бұл жерде шындық та, мейірім де, Құдайды тану да жоқ». Адвентизм — соңғы күндердегі Құдай халқы. Кір сыпырғыш ұстаған адам Миллердің бөлмесіне кіретін күні, Адвентизм, соның ішінде халық та, діни қызметкерлер де, пайғамбарлар да, «түсінбейтіні құлайды», өйткені олар «пұттарға қосылған» болады. Олардың пұттары — жалған құрылымға тоқылған жалған ілімдері.

Білімнің артуын қабылдамай тастаумен бейнеленген бүлік — бүліктің біртіндеп күшейе түсетін өрбуі; ол, олардың сынақ мерзімі Миллердің бөлмесінен сыпырылып тасталатын жалған ілімдерге қосылды деген жариялаумен аяқталатын шекке дейін жетеді. Олардың бүлігі үздіксіз зинакорлық жасау ретінде бейнеленген. 1863 жылдан бастап сынақ мерзімінің жабылуына дейін олар үнемі бүлік шығарып, ақырында Жаратқан Иенің аузынан түкіріліп тасталғанша жалғасады.

Білімді теріске шығарудан туған бүлік олардың «үздіксіз» неке адалдығын бұзуымен бейнеленді; бұл дәл сол еврей сөзі болмаса да, мағынасы «tamid» деген еврей сөзімен бірдей, ол «үздіксіз» дегенді білдіреді және Даниял кітабында «күнделікті» деп аударылған.

Келесі мақалада Киелі кітаптағы пайғамбарлықтағы төрт патшалық туралы зерттеуімізді жалғастырамыз.

«Содан кейін мен “Күнделіктіге” қатысты мынаны көрдім: “құрбандық” деген сөз адам даналығымен қосылған, әрі ол мәтінге тиесілі емес; ал Жаратқан Ие оның дұрыс түсінігін сот сағаты туралы дабылды жариялағандарға берді. 1844 жылға дейін, бірлік болған кезде, “Күнделікті” жөніндегі дұрыс көзқарасқа дерлік бәрі біріккен еді; бірақ 1844 жылдан бері, абыржу кезінде, басқа көзқарастар қабылданып, соның салдарынан түнек пен абыржу келді». Review and Herald, November 1, 1850.